

RITGERÐ

Føroyskur skúli — føroyskur studningur!

Tað verður nógv skrivað og talað um at vit føroyingar verða hildnir niðri av tí danska kúgingarvaldinum.

— Vit mega yvirtaka, — vit mega ráða sjálvir og sjálvandi mega vit eisini gjalda tað sum tað kostar at yvirtaka.

Eitt reint føroyskt mál er Føroya sjómansskúli, har tann føroyski ungdomurin kann fáa útbúgvun til eitt framtíðarstarv. Men eftir upplýsing frá næmingum har er tað torført at fáa endarnar at rokka saman.

Tíðin hevur formað seg soleiðis, at øll útbúgving verður framd við studningi og lánun. Fer ein á danskar skúlar eru studningarnir stórir — upp til 70 pst., — danskur studningur sum veittur verður føroyskum

næmingum á líka føti við teir dansku.

Á tí føroyska skúlanum fáa næmingarnir ongan studning uttan tað lán og studning sum veittur verður frá »Ungdommens uddannelsesfond« — danskur studningur og dansk lán.

Her er nakað sum haltar. Eiga vit føroyingar ein skúla, mega vit syrgja fyri, at teir sum søkja sær útbúgving heima hjá okkum sjálvum, mega hava loka góðar, ja betri umstøður enn teir sum fara uttanlands, tað má broytast soleiðis, at teir sum ganga á tann føroyska sjómansskúlan ikki bara verða stuðlaðir av danskari hjálpi eina. Her má og skal ein onnur skipan koma og hon má koma nú.

I sama viðfangi er at minna ávarðandi myndugleikar á, at skipa soleiðis fyri, at næmingar á Føroya sjómansskúla mega hava somu rættindi sum tey og teir sum ganga á skúlar í Havn, tað ferðast verður við strandferðsluni.

Fæst eingin bráddlig broyting, verður javnaðarflokkurin at leggja fyri tingið eina fullgiggaða ætlan og skipan fyri almennari studningsveitan fyri tann næming sum velur tann føroyska skúlan, og vil flokkurinn annars skipa fyri einari rættvisari studningsveitan til allan tann ungdom sum útbúgvir seg bæði uttanlanda og her heima á landi.

Eitt land uttan ein vælútbúnan ungdom missir fótast.

Javnaðarflokkurin vil stuðla ungdomin, soleiðis at vit standa væl fyri, so at vit uttan ótta kunnu taka ímóti tí sum framtíðin bjóðar.

Sverri.

Størsta bilvirkið í Europa

I sjálfstýrandi tatarisku republikini í Russisku sovjetrepublikini verður nú størsta bilvirkið í Europu bygt. Verksmáðjurnar krevja eitt 25 kvadratkilometra stórt øki, og í 1973 fara 50.000 fólk at arbeiða har. Júst hesin staður við Kama ána er valdur, tí at har er væl framkomin byggiðnaður frammanundan, og eitt heilt nýtt vatnorkuverk er eisini á Kama-

ánni. Tá ið bilvirkið er liðugt, og elektrisitsnetslan er komin upp á 4 mill. kW, er Kamaelvirkið komið upp á fullan kapasitet.

Roknað er út at í 1974 fer nýggi bilbyurin at hava 350.000 íbúgar; hann hevur nú 37.500.

Arbeidskraftin til nýggja bilvirkið fer at koma úr byggunum rundanum, men ventandi er, at ein hópur av verkamon-

um og teknikarum fer at koma úr øllum Sovjetssamveldinum.

Býurin verður gjordur sum mynsturbýur av teimum fræga arkitektunum og byggeiserfóðingunum í Sovjetssamveldinum. Teir halda, at royndirnar frá tí stóra býnum, sum grógvur upp rundan um Togliattibilvirkið við Volg, fara at vera til stórt gagn.

(APN)

1400 ár síðani

Muhamed stovnari av islamittisku trúnni, var borin í heim í árinum 570 í býnum Mekka. Foreldrin doydu tíðliga, og drongurin vaks tí upp hjá næstafólki. 25 ára gamal kom hann í tænastu hjá einari rikari keypmanseinkju Kadidja nevnd tey gjordust góð og giftust. Hjúnarlagið var eydnuríkt hóast hon var 15 ár eldri enn Muhamed.

24 ár høvdu tey saman ádrænn Kadidja doyði, alla hesa tíð hevði hann bert tað einu konuna, sjálvt um tað var vanligt millum arabarar at hava fleiri. Tveir mánaðir helt hann ser, so giftist Muhammed upp aftur, í fyrstu syftu við einari, men skjótt var talið av konum 10.

Soguna um hvussu islam varð hóttað, og hvussu hon var spjadd um ein stóran part av heiminum, skulu vit lata liggja, hon er vælkend.

Men hvussu var Muhamed sum menniskja, metingarnar eru ymiskar. Ein skotskur sogumaður, William Muir, sigur í fullum álvara, at hin grábeinti hevur lut í øllum brøðrum — Muhamedi viðvíkjandi.

Muhamed sjálvur gjørdi ongantið krav uppá at verða lýtarsur, men viðgekk erliga at

hann eins og øll onnur hevði síni menniskjansligu brek.

I fleiri stóðum í Koranini, letur Muhamed Allah átalað profetin, og skammar hann út, fyri at vera menniskjaliga veik-an.

Einaferð meðan Muhamed sat og tosaði við ein ríkan mann, ið hann ætlaði at vinna fyri síni hugsan, kom ein blindur biddari til hansara, men hann kveitsaði hann burtur við vreiðum orðum. Hetta mátti hann hoyra fyri í koranini. Har stendur: Gud segði tá, um tað er ein ríkur maður ið kemur, tá gongur tú honum á mæti, og leggur ikki lag í, um ætlanir hansara eru rættvisar, men kemur onkur til tín, sorgarbundin og veseligur, so hevur tú ikki tíð at tala við hann.

Muhamed noktaði altíð fyri, at trína fram sum maður ið framtíð undurverk, og visti frá ser alla pátrúgv um sín persón. Hann var menniskja sum øll onnur, og kendi ikki tað sum er fjalt fyri hesum.

At islamittiskir síðir síðani, hava heft heitið sum hin velduga undurverksmannin og allmáttugi talsmaður teirra hjá Gudi, á hendan einfalda mannin, ja tað kann Muhamed ikki gera við.

Fylking

setir ársaðalfund sin tann 21. februar 1970 kl. 20 í felagshúsinum.

Dagsskrá samb. grr 20 í lógini.

Tvøroyri, 6. februar 1970

STJÓRNIN

ið í so rættlag, at Carl Vilhelm Weihe, grannskoðari er førur fyri at uppstilla rokniskap, men tað framgongur heilt greitt, at virkið ikki er fært fyri at vinna nokk til rentur og avdrátt.

Av tí at felagini eru insolvent og tað ikki eru vónir um at arbeiða framyvir við vinningsi, siggja vit ikki annan loysning, enn at lukka virkið, (Harra Isaksen: »Haves der mere vidnesbyrd behov« J. P. T.), — men vit vildu helst havt ein fund við landsstýrið áðrenn vit taka eina slíka avgerð.

(Hví prýða brævið við hesum seinasta setninginum, tá vit sama dag høvdu sagt landsstýrinum frá, at vit einki uppskot høvdu um eina loysn fyri felagið — J. P. T.)

Soleiðis lá landið tá landsstýrið hin 1. desbr. 1969 tók um endan og við loyvi frá figgarnevndini átók sær at reka Suður-Fisk, til gagn fyri arbeiðsfólk og til gagn fyri útróðramenn, og harvið forðaði nevndini í pf. Suður-Fisk at snara lykilin um og steingja virkið, tí annar útvegur var eingin.

Hvar er so villeiðingin tú mósar um, min góði Finnboji Isaksen?

J. P. Thomasen,
løgtingsmaður.

OPHØ BRÆV

TIL FØROYA LØGTINGS

Fuglafjörður, 10. febr. 1970.

Mangur varð undarliga við at hoyra í Útvarpi Føroya og lesa í »Dagblaðnum« sama dag, 7. í hesum, um eitt mótmæli, ið Føroya Kommunufelag hevur sent háttvirða Føroya Løgtingi, Socialministerinum, Undirvisingarmínisteriinum, Skúlastjórni og Ríksumboðnum móti projektinum til tønn spælskúla, sum hevur verið upp á tal at byggja. Higartil hevur harra Ditlev Olsen, lærari, stjórnað eini slíkari serundirvising undir alt annað enn lagaligum húsa-vidurskiptum. Tað er undirvising av ófullfórnum ella »handicappaðum«, eitt verk, ið hevur uppiborið almenna vælvild.

Nú er ein spurningur, hvat ið fær Føroya Kommunufelag at

mæla ímóti munaligari útbygging av hesum parti av serundirvisingini, ið einki hevur havt við fólkaskúlan at gera higartil, og sum ikki til fullnar kann rokjast av fólkaskúlanum, hvat ið eisini gongur fram av mótmælisskrivi teirra. Hetta er eitt mál ið ikki kann handfarast soleiðis, sum ein og hvør finnur fyri gott, men eigur sum rimuligt er at vera ein fyrirtøka, ið visir teimum, ið tað umfatar, mest møgulegt fyrilit, og kann ikki verða spjatt sundur í smár deildir her og har við meir ella minni ókonum kreftum til serundirvisingina, sum er eitt sera krevjandi arbeiði. Børn og ungfolk, sum hava ilt við at klára seg millum hini fullfór, eiga at sleppa undan tí pinslu, sum tað mangan fyri tey at koma millum hini og hoyra spottarans orð, tí at tey ikki klára seg so væl sum tey. Ein kann ætla, hvat ið kemur burtur úr undirvising á slíkum stað, har ófullfór eru fyri happingum javnt og samt. Tað veit ein og hvør, ið vil vita tað, at hetta er tilfellið mangan, og at børn kunnu ofta (tíverri) vera miskunnarleys við tey, ið bert

eru eitt sindur óðrvisi enn hini. Og so hetta: Kunnu nakrir fáir timar um vikuna gera tað út fyri dagliga serundirvising á spælskúla? Á hesum óki má fyrilit verða víst bornunum sjálvum og ikki ynskjum ella ambisjonum læraranna og ikki kostnaðinum fyrst og síðst, men teimum, ið illa eru rakt, bæði bornunum og foreldrum teirra.

Her verður at nevna tey töl, sum í nevnda mótmæli eru nevnd. Tey eru burtur av allari leið, tá ið teir koma til 16, hægst 32, ið torva serundirvising burtur frá heimaskúlanum. Hetta er ein villeiðandi meting, um ein so má siga. Á spælskúlanum í Havn ganga 85 børn, harav umleið 60 á skúlskyldigum aldri, og eftir ynski foreldranna. Sammetið hetta við talið 16 (32), so ser ein, hvussu ógjøllig og subjektiv meting in skrivi Føroya Kommunufelags er. Upplýst er eisini, at líka mong, eini 85, eru á biðilista. Tey sleppa ikki inn vegna plástrót og aðrar umstøður. Tí er neyðugt at byggja henda skúla út, heldur enn at leggja honum meinbogar í vegin.

I mótmælisskrivi Føroya Kommunufelags verður sagt, at fólkaskúlin eigur at veita hesa undirvising, og leiðslan av honum eigur at verða lögð undir felagsleiðslu fólkaskúlans. Hvi tað? Foreldrin hjá teim »handicappaðum« kunnu makliga hava aðra hugsan, og nøkur hava tað eisini, og tað er ikki víst, at tey ynskja diktat frá leiðslu fólkaskúlans hesum viðvíkjandi. Her kemur ein spurningur um kompetansa millum aðrar fram, meir enn ein spurningur um, hvør ið skal valda. Bæði skúlarin eru danskir. Fólkaskúlin við tí muni, at hann fær føroyska hjálpi til læraralónir við 45 pst. Men hin onga.

Tað, sum kann kallast sporadisk undirvising av »handicappaðum« í fólkaskúlanum, 2 ella 3 timar um vikuna (ella við ferðalærara) kann ikki gera tað út fyri upp til 36 tima serundirvising á spælskúla. Og skal fólkaskúlin byggjast út til at spjaddir runt um landið verða settir til at geva fulla serundirvising til tey »handicappaðum«, so vil tað koma út yvir lærara- (Framhald á 7. síðu)